

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET

Miten perustan kotitarveviljelmän — kasvupaikan perustaminen

21.4.2021

KOTITARVEVILJELYYN KEHITTÄMINEN LOHJAN SEUDULLA

Hanketta rahoittaa: YkkösAkseli, Leader

Hankkeen kesto: 1.1.2021 – 31.9.2022

Hankkeen toteuttaa: ProAgria Etelä-Suomi/ Etelä-Suomen Maa- ja kotitalousnaiset yhdessä paikallisten yhteistyökumppaneiden kanssa

**Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin**

**MAA- JA
KOTITALOUSNAISET**

Hankkeen taustaa

- Kiinnostus kotitarveviljelyyn on lisääntynyt merkittävästi viime vuosina.
- Ekologista ajattelua ja toimintaa tukevaa – monimuotoisuutta lisäävä
- Mukava harrastus, jossa näkee työn tuloksen
- Innostus herännyt nuorten keskuudessa vanhojen harrastajien lisäksi
- Korona-aika on lisännyt kotoilua ja puutarhainnostusta

Kasvupaikan valinta

- Lämmin ja suojaisa kasvupaikka antaa hyvän tuoton sadolle – valo-olot ja pienilmasto
- Aurinko lisää kasvuvauhtia ja parantaa makua
- Maaston muodot: loiva rinne, tasamaa ja painanne vaativat erilaisia ratkaisuja
- Tuulensuoja luo suotuisan mikroilmaston
- Ota huomioon laajentamismahdollisuus
- Olosuhteet määrittävät raamit, mutta eivät ole este kasvatukselle
- Osa kasveista, erityisesti lehtivihannekset viihtyvät hyvin puolivarjossakin
- Huomioi kastelu, sadeveden keräys
- Kasvuvyöhyke (lähinnä puuvartistet)

Kasvima

- Kohenna kasvialustaa maalajin mukaan
 - Savimaahan turvetta, hiekkaa ja kompostimultaa
 - Hieta- ja hiekkamaahan kompostimultaa, turvetta ja savea
 - Multamaahan hiekkaa ja palanutta karjanlantaa

Kohopenkki

- Kohopenkissä kasvualusta on maanpintaa korkeammalla
- Tarjoaa kasveille hyvin lämpöä
- Voi perustaa nurmelle, savimaalle, hiekalle tai soralle
- Mitä epäedullisempi kasvualusta, sen korkeampi kohopenkin tulee olla, jotta kasvutila on riittävä
- Voi olla kehystetty tai kehystämätön
- Kohopenkin perustaminen nurmelle:
 - Käännä ruohotuppaat ylösalaisin
 - Peitä juurakot sanomalehtikerroksella
 - Kasaa 30-40 cm multakerros lehtien päälle
- Kohopenkin voi tehdä hyvin myös syksyllä valmiiksi odottamaan seuraavaa istutuskautta (hyödynnä erilaista puutarha ”jätettä” – lehtiä, oksia, naatteja)
- (kuva kopioitu Meillä kotona – verkkojulkaisusta)

Kasvulava

- Kasvulavan käyttö tarjoaa seuraavia etuja:
 - Viljely onnistuu vaikka maa olisi huonosti viljelyyn sopivaa (puutarha, terassi jopa parveke)
 - Rikkakasvien torjunta on helpompaa
 - Lavassa lämpötila on avomaata korkeampi – aikaisempi viljely
- Käytä valmiita lavakauluksia tai rakenna itse
- Mieti työskentelyergonomiaa
 - Korkeampi lava on helpompi hoitaa
- Suosi viljelykiertoa myös lavakauluksissa tai vaihda lavan maa vuosittain

Kasvulava

- Materiaalit:
 - Käsittelemätön puu – huono säänkesto
 - Siperianlehtikuusi on hyvin kestävä - hintava
 - Lämpökäsitelty puu
 - Kestopuu vaatii suojauksen esim. patolevyllä lavan sisäpuolelta
 - Betonia tai tiiltä
 - Tärkeää ettei materiaaleista liukene kemikaaleja
- Rakenne
 - Salaojakerros sorasta
 - Suodatinkangas (jätä kulkuaukkoja pieneliöille)
 - Kasvualusta
 - Eristä pohjamaasta jos lavan alusta on asfalttia, laattaa, betonia tms tai lava on parvekkeella

Lämpölava

- Lämpölava aikaistaa kasvukauden aloitusta
- Lanta-alusta synnyttää runsaasti lämpöä
 - Kokoa lavan pohjalle 10-15 cm kerros olkea, oksia ja kuivia lehtiä
 - Täytä lava tuoreella hevosenlannalla vähintään 40 cm paksulla patjalla
 - Kastele lava ja peitä muutamaksi päiväksi oljilla tai mustalla muovilla
 - Poista peitteet ja levitä lantapatjan päälle vähintään 20-30 cm multaa
 - Mittaa lavan lämpötila ennen istutusta (+15)
 - Peitä lava harsolla, lasilla tai kennolevyllä

(Kuva kopioitu Kotipuutarha-lehdestä)

Kasvihuone

- Kasvihuoneessa pidennät kasvukautta
- Lämpöä ja suojaa pitkää kasvukautta vaativille kasveille
- Tomaatti, kurkku, munakoiso, meloni, sokerimaissi
- Rakenna itse kierrätysmateriaalista tai osta valmiina – mahdollisuuksia on monia
- Lasi tai kennolevy
- Sijoitus aurinkoiseen paikkaan
- Pitkät sivut mielellään itään ja länteen

Kasvihuone

Kasvupaikat kasvihuoneessa

- Kasvualusta
- Kasvusäkki
- Ruukku
- Ämpäri/saavi
- Huomioi valinnoissa kasvin tarvitsema tila
- Peruslannoitettu puutarhamulta on hyvä valinta kasvihuoneeseen
- Huolehdi riittävästä tuuletuksesta, automaattiavaajat
- Varjosta tarvittaessa varsinkin lasikasvihuoneessa
- Pese kasvihuone huolellisesti keväällä ja tarkista rakenteiden kunto
- Huolehdi lumenpoistosta talvella

Ruukku

- Valitse riittävän suuri ruukku
- Salaojita ruukku, jotta vesi ei jää seisomaan kasvin juurille
- Kastele mieluummin kasvin juurelle, tällöin kasvitila ei pääse kuivumaan
- Hyödynnä altakastelevat ruukut
- Voit viljellä lähes missä tahansa
- Muista myös amppelit
- Jos monivuotisia kasveja, niin muista ruukun talvenkestävyys

Kasvualusta

- Hyvä kasvualusta on viljelyn onnistumisen edellytys
 - Sitoo vettä
 - Säilyy ilmavana
 - Sisältää paljon ravinteita
- Pussimultaa tai oman puutarhan multaa voi muokata paremmaksi

Kasvualusta pH-arvo

- Parhaimmillaan puutarhakasvit viihtyvät maassa, jonka happamuustaso eli pH-arvo on yli kuuden
- Tämä happamuustaso sopii pieneliölle ja kasvin ravinteet vapautuvat kasvien käyttöön paremmin
- Ongelmat kasvussa tai sadon pieni määrä voivat johtua kasvinravinteiden puutteesta, suuresta määrästä tai epätasapainosta.

Kasvualuesta

- Maanäytteestä tehtävä analyysi kertoo maaperän ravinnetilan
- Maa-analyysi kannattaa tehdä tai teettää, kun kasvimaata perustetaan
- Happamuustasoa korjataan ja säädellään kalkituksen avulla. Mm. hevosenlannan ja kompostin lisääminen ylläpitävät pH-tasoa
- Tee itse analyysi apteekista saatavilla pH-liuskoilla tai teetä Eurofinsin kotipuutarhuritesti, myös puutarhamyymälöistä löytyy pikatestejä

<https://www.eurofins.fi/agro/analyysit/kotipuutarha-analyysit/>

<https://www.hortilab.fi/analyysit/muut-analyysit/kotitalous>

(Kuva kopioitu Willab Garden nettisivuilta)

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET

Katteet - hyödyt

- Käytä katteita – luonnonkiertokulussa maa ei ole paljas
- Estää kosteuden haihtumista
- Vähentää kastelutarvetta – haihtuminen vähenee
- Tasaa lämpötiloja
- Lannoittaa
- Parantaa kasvualustan rakennetta
- Kasvit viihtyvät
- Maan pieneliöstö viihtyy
- Runsaalla sateella kate estää maata liettymästä ja pitää kasvit ja sadon puhtaana
- Vähentää rikkakasvien itämistä

Kuorikate
täckbark

Katteet

Hyviä kateaineksia puutarhaan ovat:

- Nurmisiilppu
- Luonnonkasvisilppu (mm. maitohorsma, voikukka, nokkonen)
- Olki
- Heinä
- Puiden lehdet
- Sadonkorjuun kasvijätteet: naatit, tomaatin lehdet

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET

Katteet

- Sanomalehdet
- Puunkuorikate pensaille ja perennoille
- Suodatinkankaat, juurimatot ja katekankaat
 - Materiaalien ongelma on niiden hajoaminen -> syntyy mikromuovia, joka kulkeutuu maaperään
 - Mikromuovilla on haitallinen vaikutus maaperän rakenteeseen ja eliöstöön
 - Tänä päivänä ei suositella muovikatteita

Hankkeen tulevat toimet

- Luento puutarhan kasvitaudeista ja tuholaisista – niiden torjunta (päivä tarkentuu)
- Lisäksi jalkaudumme eri työnäytöksiin puutarhoihin (seuraa somea ajankohdista)

Juuret maalla

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET

Etelä-Suomen Maa- ja
kotitalousnaiset

@mknetelasuomi

@maajakotitalous

www.maajakotitalousnaiset.fi

Kiitos!

OLLAAN YHTEYKSISSÄ!

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET